

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 18 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mail oglasi vsaka beseda din 1—

Eno leto evropske vojne

Dne 1. septembra 1939 dopoldne se je sestel v Berlinu na izredno zasedanje nemški državni zbor. Ob tej priliki je sporočil kancler Hitler, da so prekoračile tega dne nemške čete zjutraj nemško-poljsko mejo in so začele sovražnosti. Še poprej so zasedle nemške čete Gdansk, ki je bil še istega dne priključen k rajhu.

Po uspešno zaključeni vojni na Poljskem je Hitler 6. oktobra 1939 v svojem govoru pred državnim zborom stavil zapadnima velešilama svoje mirovne predloge in pogoje, ki pa sta jih zapadni velesili takoj odbili. Tako se je vojna, ki se je začela najprej kot nemško-poljski oboroženi spopad, nadaljevala in prenesla na zapad. Na tem glavnem, zapadnem bojišču pa je več kot pol leta ostala na kopnem tako rekoč negibna.

V vojno mrtvilo je posegla Nemčija z zasedbo Danske in Norveške v noči od 9. na 10. april 1940.

Slika Evrope je že bila močno spremenjena, ko se je Nemčija odločila z napadom na Nizozemsko, Belgijo in Luksemburško (v noči od 10. na 11. maj letošnjega leta), da začne svojo

ofenzivo tudi na glavnem, zapadnem bojišču. Nizozemska je že po šestih dneh opustila nadaljnjo borbo, medtem ko se je Belgija vdala po 14 dneh. A tudi Francija se po teh zlomih ni mogla več dolgo upirati nemškemu pritisku, kateremu se je 10. junija letos z vstopom Italije v vojno pridružil še italijanski od juga. Nova francoska vlada, ki jo je po odstopu Reynauda sestavil 16. junija 1940 maršal Pétain, je sklenila zaprositi Nemčijo za premirje. Sporazum o premirju je bil z Nemčijo podpisan 22. junija letos, z Italijo pa že dva dni nato, nakar so bile 25. junija zjutraj sovražnosti ustavljene.

Ko je bila Francija na tleh, je stavil Hitler 19. junija v državnem zboru v Berlinu mirovno ponudbo v obliki mirovnega poziva na razum angleškega naroda. Tudi ta ponudba je ostala brez odziva v Angliji in za tem se je začela odločilna vojna med Nemčijo in Anglijo.

Predele podamo kratko bilanco enoletne evropske vojne, bomo orisali v boljše razumevanje tekočih vojnih dogodkov položaj Nemčije in Anglije v minulom tednu, kar se tiče dnevnih zračnih bojev.

Vojni položaj preteklega tedna

Nemčija in Anglija

Zadnja polovica minulega tedna je bila zaključena v znamenju znatne poživitve nemških zračnih navalov na Anglijo pod geslom »načrtnega uničevanja vojaško važnih sovražnih naprav«. Začasno je stopilo v ospredje mesto bliskovitega nemškega izkrcanja počasno rušenje angleških industrijskih središč. Nikakor ne moremo z gotovostjo trditi, da bo ta napadalen način stalen, ker ga lahko Nemci vsak čas zamenjajo z vpadom po morju in iz zraka.

Po angleških poročilih so v minulom tednu Nemci spremenili svoj prvotni način zračnih napadov. Nemško vodstvo se je prepričalo, da opravijo težki bombniki primeroma le malo, kakor hitro jih motijo in ovirajo pri odmetavanju bomb sovražna lovška letala. Poveljniki nemškega letalstva pošiljajo z bombnimi zračnimi skupinami lovška letala, ki se borijo s sovražnimi lovci in poskušajo pripraviti bombnikom več neoviranosti in sigurnosti pri spuščanju bomb.

V minulom tednu so izvedli nemški letalci več nočnih poletov s posameznimi bombniki, od katerih so dosegli nekateri območje Londona.

Angleški bombniki so pa napadali noč za nočjo severno-zapadno in zapadno Nemčijo istotako s ciljem »načrtnega uničevanja važnih sovražnih vojaških naprav«. Tudi angleški letalci so dosegli na svojih bojnih poletih Berlin.

V minulom tednu pa niso bili ne na eni in ne na drugi strani doseženi uspehi, kateri bi bili količkaj odločilnega pomena. Točne podatke o obojestranskih izgubah pri teh uničevalnih poletih bomo zvedeli šele po vojni. Vsekakor pa nam pričajo dnevni letalski napadi, da bi znala postati vojna res dolgotrajna.

Italija in Anglija v Afriki

Medtem ko še ni pričel odločilni napad na Anglijo, ampak ga samo uvajajo medsebojni uničevalni zračni napadi, so pripravili Italijani v Afriki svoj pohod proti Egiptu.

Napad na Egipt in na Sueški prekop iz italijanske libijske strani je sicer težaven, ker onemogoča puščavska pokrajina razvoj širokih front, a so ga Italijani v glavnem že organizirali, da pride do odločitve glede severno-vzhodne Afrike in glede vzhodnega dela Sredozemskega morja.

na oporišča za nemške napade na Angleže. Na drugi strani pa se je z vstopom Italije v vojno število angleških sovražnikov pomnožilo za eno velesilo, ki s svojim letalstvom in brodovjem ogroža tolikanj odločilni ter mogočni položaj Anglije v Sredozemlju.

Anglija beleži le tri uspehe

Angleži sami priznavajo, da so želi v preteklem vojnem letu velike neuspehe in so zagrešili naravnost usodepolne napake, katere se bodo dale v bodočnosti le zelo težko popraviti. Kljub vsem tem udarcem beleži angleška enoletna vojna bilanca tri uspehe:

1. Pomembnejši uspeh so si priborili Angleži nad nemškim brodovjem, ko je šlo za zasedbo Norveške po Nemcih. V norveških morjih so utrepele nemške bojne ladje izgube, katere se bodo dale le zelo težko nadomestiti.

2. Angleži prištevajo k svojim uspehom uničenje francoskega bojnega brodovja v afriških pristaniščih pred Oranom in Dakarjem. S pomočjo italijanskih in francoskih pomorskih edinic bi bili postali Nemci za Angleže na morju presneto neprijetni in nevarni.

3. Tretji angleški uspeh bi naj bil odpor angleškega letalstva, ki kljubuje in se ustavlja že tedne nemškim zračnim navalom na angleški otok.

Našteti angleški uspehi so vplivali doslej če že ne odločilno pa vsaj znatno zavlačevalno na potek vojne.

Od vojne prizadeti nevtalci

Pri površnem pregledu enoletne vojne bilance evropskih velesil moramo še posebno poudariti, da je prineslo minulo vojno leto marsikaj neprijetnega za nevtalce. Usoda nevtalnih držav, katere je zasedla v preteklem letu Nemčija, da je lahko navalila na Francijo in Anglijo, je znana. Enoletna pomorska zapora je hudo udarila vse one evropske manjše nevtalce, ki še niso občutili vojnih grozot od strani kakega napada. V teh od vojne ne naravnost prizadetih državah je pomanjkanje surovin in življenjskih potrebščin že tako v živo občuteno, da se bodo težko prebile skozi drugo vojno zimo, zlasti še radi skrajno kritične letošnje letine in popolnoma onemogočenega uvoza iz Amerike.

O bratje, jaz ne spin,
le čakam čas
in čakam Vas,
da gremo skupaj
črez St. Vid
med brate
našo Zilo pit!

Napis na Malgajevem spomeniku na Tolstem vrhu

Enoletni uspeh na obeh straneh

Kaj je dosegla Nemčija v enoletni vojni?

V resnici in nepristransko vzeto, je prinesla enoletna vojna Angležem le neuspehe. Od dveh zaveznikov, ki sta se borila ob izbruhu vojne na angleški strani, sta danes oba, Poljska in Francija, kot sobojčevnika praktično popolnoma izločena. Kar se še danes od

Poljakov in Francozov bojuje ramo ob rami z Angleži, so le že preostanki nekoč velikih armad. Obrambni zid nevtalcev, ki je varoval Anglijo pred nemškim napadom preko Danske in Holandske ter Belgije, je že davno prebit od Hitlerjevih armad. Omenjene nevtalne zaščitnice angleškega otoka so celo postale glav-